

TERMÉSZET-GYÓGYÁSZ.

Az észszerű élet- és gyógymód közlönye.

Népszerű utasítások az emberi testnek valódi és természetes ápolásáról, egészséges és beteg állapotában.

Isten segélyével az emberiség javára.

Virad — haladjunk! (Gr. Széchenyi I.)

1875. 19. szám	Megjelenik havonként kétszer, 1- és 15-én, negyedrért alakban; ára egész évre 4 fr. Többek közreműködésével szerkeszti: Ungerleider Jónás, hasonszenvi orvos.	Nyiregyházán, april 1.
-------------------	---	---------------------------

Tartalom: Ajánlat (votivum). — A homöopathia érdemei. — A gyermek testi nevelése. (Folyt.) — Miért lettem vegetarianus? (Folyt.) — Köreset saját naplóból. — Levélszokrény.

Ajánlat (votivum).

Mig az államorvosi tudomány élén álló csalhatatlan nagyjainknak eszébe nem jutand, hogy az egyetemen külön tanszéket és kórodát állítsanak az észszerű élet- és gyógymód számára, továbbá mig az állam törvényes uton nem gondoskodand a kebelében levő orvosok állandó fizetéséről, hanem a jelenlegi szokásokhoz képest, az orvos folyton kényszerülve leend saját gyakorlatából gondoskodni önfentartásáról, addig ne várjuk, hogy az orvosok tömegesen felavassák magukat a természetes élet- és gyógymód hivatott apostolaivá, s oly gyógymódot kövessenek, melylyel utasításokat adva a népnek, különböző köresetekben miként tudjon magán segíteni orvos hiányában is; és ez volna a tulajdonképeni önsegély, az életmentés és egészség érdekében felállított elvek szerint.

De hát aztán miből éljen az orvos, — aki kora ifjúságától kezdve egész életét a tudománynak és a szenvedő emberiségnek szentelte, és akinek nincs honnan pótolni mindennapi szükségait, ha a betegségek megszűnnek, vagy pedig jóval kevesbednek?

A chinaiak és a régi rómaiak tisztességesen gondoskodtak orvosairól, csak akkor fizettek nekik, mikor egészségesek voltak; betegségeknel a fizetés megszűnt. A nép nagy hasznát vette ezen rendszernek, mert az orvosok minden igyekezetüket oda fordították, hogy a közönség állandó egészségben maradjon.

Korunkban semmit sem fizetnek az orvosnak, ha az emberek egészségesek, sőt a kiállott szenvedéseket is csakhamar elfeledik. És ez az oka, hogy az orvosi rendnek sehogy sem áll érdekében az, hogy belássonak kártyáiba s felszabadítsa az emberiséget az orvosi járom alól; sőt inkább az áll érdekében, hogy az emberek minél jobban ringassák magukat a régi vizás és elavult rendszer állhatóságában, mert csak is így kerül valami az orvos konyhájára; hiszen a betegség oly töke, mely egyedül jövedelmez az orvosnak. És mivel a mai időben már más üzletekkel jött szoros érintkezésbe, értem a napisajtóban egészen az undorig hirdettet

titkos és más szereket, melyek szemtelen csalás és hazug dicséretnek következtében az emberek által jó drága pénzen megvétetnek, a betegségek kevesbedéséről szó sem lehet.

Továbbá a mai felvilágosodott nemzedék rendesen arról itéli meg az orvost és a szerint jutalmazza, mekkora hosszaságu recepteket firkál a beteg különben is satnya gyomra tulterhelésére s ezen papirfoszlányok képezik az emberek szemében az orvosi tudomány netovábbját.

Fájdalom! minthogy elvbarátaink — csekély kivétellel — igen keveset vagy éppen semmit nem lendítenek ez ügyben, természetesen csak ráklábon való előmenetellel dicsekedhetünk. Másrészt mit várhatunk az óriási többségben levő köznéptől, mely babonás előítélettel ragaszkodik az ódon gyógyszerekhez, és kevéssé becsülván a természetszerű gyógykezelést, az orvos ügyességét inkább a recipék terjedelmében és sokaságában keresi, ennél fogva az orvosok, midőn még az államok sem törődnek velök sokat, kénytelenek az egyetemen bemagolt czopf-rendszert követni, s oly üzlet után élni, melynek jövedelméből kényelmes élet mellett erszényöket is megtölthetik.

A homöopathia érdemei.

Jelige: Az ut biztosan elő van írva, de csak az leli föl, aki kutatja; masektól el van zárva.

Oedipus delphiai válasza.

A hasonszenvészet érdemei kitűnnek önmaguktól az összeköttetésben. Mert Hahnemann tüzetesen felfogta, s részben le is leplezte a természet alkalmazását a természetre, — az életet az életre és a szellemet a szellemre a különféle betegségek gyógykezelésénél. A hasonszenv érdemei magukban véve nagyon természetesen két főpontra oszlanak: először a szellemre való alapításra, és másodsor minden gyógyszer mellőzésére. Mindenki nagy vonzalmat érezhet a hasonszenvi gyógymód kezdeményezőjéhez, mert sokkal magasabb állást foglal el, mint titkos és nyílt ellenségei, s általában a gyógyászvilág. Ő kellőleg kiterjeszté fogalmát hogy az egyetemes magneticus és szellemi erőket elismerje, melyek által ugy az egész anyag, valamint az emberi szervezet állandóan befolyásoltatik és irányoltatik. Elveté az alleopathiai elmélet és gyakorlat

anyagiságát és felületességét, és őszintén kinyilatkoztatá, hogy csupán a betegítő hatványok szellemi befolyása által betegülhet meg szellemi életerőnk, és hogy ismét csupán a gyógyszer szellemi hatása által gyógyítható az meg. Némileg felfogta a szellemi villanyos és delejes fejlemények nagyságát és alkalmazhatóságát is, és mindenki hajlandó azt hinni, hogy volt néha oly élettani független lelki állapotban is, mely őt képessé tette a különféle anyagok sajátosságait és lényét úgy az éltető vagy szellemi erőket is kipuhathatni; melyek az isteni szellemből kifolyólag a nagy egyetemet áthatják és uradják.

A hasonszenvi gyógy mód szellemisége jóval felülemelte azt, az alleopathia, astrologiai és anyagi jellegén. Sok Hahnemann-féle leplezésnek homályosságát, főleg azoknak mélysége és benső lényege képezik: és azon orvosok, kik ifjúságtól fogva a collegiumból a korunkat annyira jellemző érett okoskodás, bölcselkedés és bizonyításra való képesítéséig, ezen homályban neveltettek, nem képesek a homöopathiában egyebet látni, mint nevetséges javaslatokat, és megfoghatlan bővítéseket. — Ily lelkületek Svedenborgnak az állatországi boncztan és physiologia terén tett nagyszerű vívmányait sem képesek felfogni. Biztosan lehet hinni, hogy Hahnemann és Svedenborg emelkedettebb lelki állapotban voltak, míg az anyag lényét és szellemi tulajdonságait kutatták, mert mindenik kellő igazságot állított a kutatás terén. A jóra való orvosok bírálata a homöopathia állításai és eredményei felől fényesen kedvező; ami azok fogalmazását és irodalmi kiállítását illeti, emelkedett állásból ítélve, nem bírnak nagy súlylyal, és nem igényelnek czáfolatot. Azon fontos felfedezés, hogy az emberi rendszer, egy szellemi önmagában mozgó életerő által éltetik és vezéreltetik, Hahnemann vezette az ellenállhatlan állításra, hogy ha a szellemi elem öszhangzó keringése zavartatik, semmi egyéb, mint csupán egy megfelelő elem vagy életerő képes abban ismét az egyensúlyt helyreállítani. Ezen megállapodás szülte nála a tantételt: hogy hasonló hasonló gyógyít, mely a hasonszenvi gyógytan gyönyörű emelkedett jelszava! A már fentebb elősorolt okokból, tisztán felületes szellemeknek lehetetlen ezen emelkedett eszme mélységét és végtelen terjedelmét felfogni. Hahnemann ifjabb hivei, hasonlóan sérthetetlen elleneihez, legnagyobb részben megbocsájthatatlanul tudatlanok a hasonszenvi alapelveinek tulajdonképeni fővonásaiban és különösen az igazolt és ellenállhatlan állításokban, melyekhez a gondolkozó lelket ezen elvek vezetik. Így p. o. Hahnemann a legtisztábban leplezi s bebizonyítja azon viszonyt, összefüggést és rokonszenvet, mely a gyógyszerek delejessége és a szervezet delejessége között létezik; s a gyakorlóknek gyógyszereiket a fokozás és a szervezetre való hatályuk kiterjesztése czéljából higitani, felrázni, kézzel megérinteni, megdelejezni és átszellemiteni (spiritualisálni) ajánlja; és érthetőleg tanítja, hogy ez által a gyógyszerek behatóbbak, hatályo-

sabbak s gyógyítóbbak lesznek, és mégis igen kevesen vannak, kik az emberi delejesség és szellemi phylosophia nagyszerű és világalkotó fejleményeit ismerik vagy hiszik. A homöopathák felfogják ugyan némileg, hogyan hat a gyógyszer delejessége a szellemre, és az emberi szervezet delejességére; de hogy a szellem a szellemre hathat és erőket tehetségeket szülhet az emberi lélekben, melyekről a világ eddig mit sem tudott, ez előttük, mint rendesen vélekednek, nem egyeztethető össze sem a természettel, sem a valószínűséggel, hogy azt csak egy pillanatra is hinni lehessen. És mégis azt vallják, hogy hiszik, mikép a hasonszenvi gyógytan saját czéljaira még azon anyagokban is, nem anyagi hanem szellemi (dynamicus) erőket képes felköltetni, melyek természetes vagy nyers állapotban a legkevesebb gyógyhatással sem voltak az emberi szervezetre. Indítatva érzi az ember magát e helyütt megkérdezni: nem épen ily ésszerű-e hinni, hogy az emberi delejesség, szellemitő befolyása által az emberi lélek titkos erői is kifejlészthetők? E kérdés álljon a homöopathák előtt, mert a gyógyászok többi gyakorló osztálya és azok tanítványai részére, sem súlylyal, sem használhatósággal nem bír. Az itt megfajtott rendszer előnyei egy-egy követ képezik az emberi tudomány templomának, és a mi még ezenkívül e rendszer ellen felhozható, az nem képes azon nagy és mély igazságokat megváltoztatni, vagy kisebbiteni melyek Hahnemann független s emelkedett szelleme által kifejezést nyertek.

A gyermek testi nevelése.

Jelige: Az embernek egész testi fejlődése szoros összefüggésben áll a táplálkozás és külvilággal.

Dr. Voit tanár.

(Folytatás)

Eddig az újszülött első bőrápolásáról, a szoba tiszta levegőjéről és öltözetéről volt szó; következik a második főrésze a gyermek testi ápolásának t. i. az életfentartására mulhatlanul szükséges tápszerez, melytől függ a gyermek jövő élete és egészsége; mielőtt azonban erről tüzetesen szólnánk, nem lesz felesleges az olvasó közönséget bevezetni egy család szentélyébe, ahol épen most egy újszülött boldogítja a családi élet örömét, tehát a szokásban levő tulmeleg vízben, mely fürdő alig egy pár itczét tesz, megfürösztetik úgy szólván megkoppasztatik, és a főtt rákhoz hasonló test felöltöztetik, bepólyáztatik és sok helyütt még a kezek a testtel együtt végtől végig úgy bepólyáztatnak, mint az egyiptomi mumia, azután párnába köttetik és a nagy mama azonnal ölébe veszi s önti a gyermek szájába a már készen levő jó meleg czukros székfűtheát, melyet a gyermek ügyesen le is szokott nyelni, míg a gyomor megtelik, ekkor lefektetik bölcsőjébe és elalszik, de nyugalma csak rövid ideig tart, mert szoros kötőlekeiben valahol ráncz nyomja gyenge bőrét, hiszen kevéssel az előtt oly szabadon mozog-

hatott az anyaméhében minden ellentállás nélkül, mint a hal a vízben, és most semmi mozgás nem engedtetik neki, tehát álmából felébred és kényelmetlen helyzetében sirással ad jelt a szabadításért; a nagymama felugrik és unokáját felkapja és ismét kanalazza bele a pokoli meleg italt, hiszen szerinte a gyermek ismét ehetnék; végre sikerül elhallgatatnia, sőt el is alszik, de nem sokáig tart nyugalma, mert kényelmetlen helyzete miatt ismét csak sirásra fakad, most már a gyomor meguntván a pokoli italt, kihányja tartalmát, és a nagymama újra megtölti azt, de most már tejjel vegyítették hiszen a thea magában nem elegendő a táplálásra, de azért a kisded folytonosan kiabál, anélkül hogy szava megértetnék; ekkor az anya kéri gyermekét, hogy megkísértse a szoptatást, de a gyermeknek gyomra tele lévén, nem fogadja el az anya emlőjét; az anyát ügyetlennek tartván, megkísérti a nagymama a gyermek szájába erővel adni a csecsbimbót, hosszas kísérlet után a gyermek folytonosan sir, és az anyának homlokán a verejték látszik, és gyengesége miatt visszahanyatlik az ágyba; a gyermek nem akar szopni: mi lehet az oka? talán hasrágása van —

mondja a néne — anizs-theát kell adni; nem, manna és rebarbara szörpöt kell inkább adni, mert a tej turóvá vált gyomrában és ki kell hajtani belőle, — mire a szomszédasszony biztosan állítja, hogy neki 9 gyermeke volt és mindegyiket gyermekporral tartotta, ebből és ebből a patikából kell hozatni, soha ki nem fogyott asztala fiókjából; egy másik nagynéne azt ajánlja, hogy csak magnesiát kell beadni, mert gyomor-savanyban szenved a gyermek; és így készen van a patika, a gyermek szájalomra méltó hangon sir, és az örömbé bánat vegyül; nincs nyugalma sem a gyermeknek, sem a szülőknek. Miután a gyermek nem szopik, megkísértik az úgynevezett czuczlit, melyből a gyermek a theával vegyített tehén-tejet szopja, a sok édesség után most már szájában az úgynevezett zsébrék (Schwämchen) fejlődnek. mert a gyermek száját fris vízzel kimosni senkinek eszébe nem jut, és ha aztán az anya emlőjét nyújtja gyermekének, az anya emlőbimbóján hasonló sebecskék támadnak, és a szoptatás fájdalmassá válik; ha ilyenkor a gyermek szopni akar, az anya a fájdalmak miatt fogait összeszorítja, és a bimbók vérzenek meggyuladnak, azután elterjed a lob az emlőre is,

Miért lettem vegetarianus?

Jeilige: A gondviselés józan eszt kölcsönzött az embernek, és a tápszerek választását szabad akaratarra bízta; kötelességében áll tehát ösztönét felhasználni étrendének szabályozásában, hogy kerüljön tulságos mennyiséget, és az ártalmakat a minőségben; mire nagy választás áll előtte; ha ezen rendszabályoktól eltér, előbb vagy később viseli büntetését érette.

A vegetarianismus további ismertetése.

(Folytatás.)

A vegetarianismus jótékony befolyása legjobban szembe-tűnik a gyermekkorban, és az ifjuság mindkét neménél; ezek a természeti ösztönt követve, minden akadály daczára hűk maradnak a vegetarianismushoz, kellemesen áramlik az állati melegség érzete, mely aztán a későbbi években a szenvedélyes vértorlásnak ad helyet, mely kellemes pirt mutat arczuk, mely későbbben a belkóroknál felismerhető jelleggel, sápadt vagy igen sötét színű veresszínűvé változik, mint amely a jöltáplált husevőknél szokott mutatkozni; szemek csillámlanak és ragyognak, de későbbben a husevés által elhomályosodnak, mielőtt az élet enyészete bekövetkeznék. Hasonlítsuk csak össze ama kellemes virányt, mely az emberi arcznak még sokáig kellene hogy sajátja legyen, a bus tekintettel és keserű mosollyal és időelőtti arczredőkkel, melyek gyakran szemünk elé tűnnek!

A gyermeknél megtaláljuk az állatok iránti könyörületet, mely a természet által beléje oltatott, és nem egyszer történik, hogy a gyermek keserves sirással könyörög a megölnö háziállat életéért, melyet saját kezével étetett. Ellenben lássuk azon fiatalságot, mely a természet utjától eltért háborgó szellemmel, sőt hirsomjjal s vakmerőséggel igyekszik a megsemmisülést követni; önkénytelenül eszünkbe jutnak a híres Baco di Verulam szavai, aki azt állítja: hogy a husevés által beoltják a gyermekbe a vétkecs indulatokat. Nem kellene inkább Bernardin de St. Pierre intéseit megfigyelni, aki azt mondja: engedjük gyermekeinknek a növények iránti ösztönét követni, a husevéstől pedig tartóztassuk őket vissza, inkább odavezessük, hogy az állatok örömeit legyen alkalmuk tanulmányozni, mint fájdalmait, mindenekelőtt az ifjaktól el kell távolítani oly olvasmányokat, melyek az ember öldökléseket ábrázolják; csatadalokat és törté-

neteket elhallgatni előttük, inkább a kellemes természetrajzok ábrázoltassanak, ahol áldásos béke ideje alatt a népek szép földünknek csak örülnek: így rajzolja ezt Schmidtbauer osztrák tanfelügyelő egyik tanítói gyűlésen.

Hogy az állatok vérmérsékényére közvetve befolyása van a tápszerek minemőségének, kitetszik azon kísérletekből, hogy némely kigyófaj elveszti mérges hatását, ha növényvel táplálkozik; ragadozó állatokat, sőt még oroszlánt is szelid házi állattá lehet változtatni a növény-tápszerek által; ellenben szelid növényevő állatok husevés által megvadulhatnak; magevő madarak ragadozó természetet kapnak ha kényszerülnek a huseételre. A husevő állatok dühös természetűek, melyek a napvilágosságot kerülik, ellenben a növényevők a napvilágot szeretik. A husevésnek befolyása az embernél is szintugy kitűnik, mert az embernek rosz akarata mindenütt tapasztalható, azon erkölcsi felbomlás által, — melyből minden tévelygés és bűn ered, azon belső nyomor és szenvedélyből, melyet csilapítani nem lehet, — azon belső vadság, mely mint inigség, rágalom, hűtlenség, boszuállás és főképen a vérontáshoz való szerencsétlen hajlam, mind kifolyása a gyermek azon fonak morális nevelésének, mely a husevéssel párosul.

Északamerikában a gonosztevőket növény-életmód segítségével vezetik vissza az erény útjára. A jó érzésnek alapját egyedül a növény-életmód teszi, és ez talpköve a morális érzelmeknek; a vad husevő embereket a Braima növény-életmóddal összehasonlítva, legvilágosabb bizonyosságot tesz fentebbi állításunkról.

Elleneink tréfálózna velünk és a mi elveink felett, mint ha nevetséges volna az élő lények szívetől a kést eltávolítani, guny-mosollyal nevetnek, ámbár nevetésököt tuhangoztatják az áldozatok fájdalmas kiáltásai, de ők mitsem törődnek azokkal! mi ügyviselői vagyunk az állatoknak, az ő szemükben pedig az állatok csak nyomorult kliensek. Azt mondják, miért ne ölnék le az állatokat? hiszen kedvünkért ölik meg hogy megehessük! sokan maguk nem végezhetik a megölést, olyanok, akik halványulnak, sóhajtoznak, és mégis szükségesnek találják a szokásos életmód végett, tehát mészárosokra bízzák, kiket akkor kellene becstülni ha a husevés mulhatlan szükséges tápszer volna az embereknek; ezeknek kezében reszket a kés, de a vegetarianus morális szempontból érez ellenszenvet.

(Folyt. köv.)

és megkeményedik; most már mindenféle kenőcs, füstölés és flastromok, pépek alkalmaztatnak, míg szerencsésen genyedésbe hozzák az emlőt és vége a szoptatásnak; az ujszülött most már vagy czuczlival vagy dajkával tápláltatik, ez utóbbit több ok miatt változtatni kénytelenek és a gyermek ezalatt elsatnyul. Minthogy a szülésznő csak reggel és estve szokott jönni, tehát a gyermek mumia-féle kötélékében 12 óráig kénytelen vesztegelni, sirni, és mivel a vizelet és székürítés gyenge bőrét izgatván, felcsipi testét és ki is sebesedik; ahelyett hogy a gyermek nedves részeit mindannyiszor megmosnák langyos vízzel, inkább hintő porral, puderral beporozzák jó vastagon, és legfőlebb száraz pelenka tétetik alá.

Ahol a gyermekek testi nevelésében ily ferde irányzat által már csirájában megmérgeztetik a vér és a test elsatnyittatik: lehet-e edzett természetű, egészséges honpolgárt várni? és hogy ily eljárásnál vettetik meg alapja a későbbben kifejlődő senyveknek, ahhoz nem kell commentár!

Az ujszülött természetes tápláléka az anyatej. Azon anyák, kik e nemes és édes kötelességöknek megfelelhetnek, szerencsésnek mondhatják magukat, mivel nem csak önmagukat mindenféle szenvedéstől megóvják, hanem gyermekeik jólétét is előmozdítják. A szoptatás természetes kötelessége minden anyának, ki magzatot szül, azonban vannak kivételek, hogy ez az anya saját kárával, sőt gyermekeire káros következményű lehet, de könnyelműen megtagadni emlőit saját gyermekétől: nagy bűn és következményei el nem maradnak, melyeket előszámítani hosszas volna; hanem előnyeit megismertetjük röviden, ugymint: rendszeres tejelválasztás, szerencsésebb gyermekágyi lefolyás, vidámság, tökéletesebb étvágy, több erő, szépség, hosszas élet; a gyermekre nézve: minthogy legtermészetesebb tápláléka, sokkal egészségesebb lesz, mert az anyai gond és mint őrangyala, felette szakadatlanul virraszt, lehetetlen félreismerni azon hasznót, mely mindkettőre háramlik.

A gyermek táplálkozási vágya néhány órával születése után be szokott állani, miután az első fordás után kipihente fáradozásait, puha, meleg, de nem szoros fekhelyén, a táplálkozást meg kell kísérteni az anya emlőjével; a szoptatáshoz egyébiránt ügyesség is kívántatik, melyet a szülésznő utasításai nyomán lehet elsajátítani.

(Folyt. köv.)

Kóresét saját naplóból.

Az ötvenes években, midőn a hasonszenvi gyógyrendszer fölébreszté figyelmemet és hajlamomat, hozzá fogtam annak tanulmányozásához és alkalmaztam orvosi gyakorlatomban betegeimnél; nem csekély küzdelembe került illető betegeimet ezen gyógymódra terelni, sokan kétkedtek és én is ingadoztam a gyógyszerek hatásában, míg végre meg nem győződtem; — buvárkodásom első éveiben egy ritka és igen súlyos kóresét megfigyelésénél volt alkalmam a természet gyógyerejét észlelni

oly feltűnő hatású magas dilúciónak működésénél akkor, minden alleopathicus szerelés cserben hagyott, amaz a életét megmenté.

1857. tavaszán szegegyházi pusztán lakó Rác 58 éves kasznár, mélt. gróf Degenfeld Imre egyik nagydalmának gazdatisztje, több rendbeli kihágások és igen fialovaglások miatt súlyosan megbetegedett, de mint erős szetu és pusztán lakó edzett ember, nem oly könnyen le, sőt beteges állapotában is végzé bokros teendőit, míg a nagy láz ágyba dönté; már több ideig huzódott betemidőn engem hivatott, aki ötlet mint a grófnak lekötéle családjával együtt többszörösen gyógykezelttem; minthogy zett kasznár ur több ízben szenvedett epés bajokban, ekugyanoly körjeleket tapasztaltam, és ahoz képest hűsítő és olvasztó szereket rendeltem, melyek után könnyebbült, az kórállapota több idő múlva, mivel elhanyagoltatván, súlyosl makkas és hosszas lefolyású lett, ez okból felkértem dr. orvosi tázácskozás végett, — és midőn együtt vizsgáltuk itünt, hogy szenvedésének fészke a hasüregben rejlik, m dig amint dr. K. ur által lett constatalva, chronicus ho izom lob (psoitis), mely izom a hasür hátsó falán fekszik, a 12-ik hátesigolyától és végződik a kis tomporán. Ez működésének feladata: a czombot hajlítani; a lob pedig: horpaszizomban fészkel, minélfogva a jobb czomb annyir szezsugorodott, hogy a beteg nem volt képes kinyújtani; paszizom táján lehetett egy ökölnyi nagyságu, gömbölyü mas daganatot érezni, körjelei valának: láz, éjjeli izadás, gyengeség, étvágyhiány és soványodás; mivel a bekövetke nyedéstől lehetett tartani, még pedig ha a geny a hasür ürül ki halállal végződik, ha pedig a tompora körül ny tályog: akkor is sorvadás által halálos kimenetelű lehet; a jóslat igen rosz volt; minden szerelés daczára, a baj nosan súlyosbodott, és miután már a halálos kimeneteltől hetett tartani: az uraság által rendelt Hegyi Mihály ügyv Bernát kocsordi tisztartó urak előjövénék, hogy a gaz számadásokat áttekintsék, egyszersmind a beteg végrendel óhajtott tenni. — Ily körülmények között, midőn beláttam a legezélszerűbb allopathicus szerek sikeretlenek maradnak lottam a hasonszenvi gyógyszerek kísérletét; egy este mi beteghez jöttem, bryoniat adagoltam neki és amint reg mé t szobájába értem, meglepetve látom, hogy az összeht volt jobb láb álmában kiegyenesedett; ekkor bátorságot k és a nálam levő sulfur 200-as dilutióját rendeltem né napjában, szigoru étrendet szabtam. Midőn 2 hét múlva láttam, vizsgálatomra nem találtam többé daganatot a has ben, genyedésnek sehol semmi nyoma sem volt, lassankéi multak a körjelek, a lábbadozás hosszas ideig tartott, fe és most 76 éves korában mint nyugalmazott gazdatiszt egészséges; lakik Debreezenben saját házában. A bete mindazok, akik a beteget látták, mai napig is emlegetik rences felgyógyulását; én pedig most is bámulom a tern csodás működését.

Levélszekerény.

— Szentgyörgyi József urnak Kolozsvárt: vettük becs rait és kóresete további kimeneteléről szóló tudósítását; hogy f lésekor még némi szenvedések mutatkoztak és párszori vizes leg való burkolással elősegíté a lábbadozást; és hogy ekkor a kert munkát ismét végezheté, természetes következménye a sikerü rának. A neje dühös fogfájása ellen alkalmazott és sikerült gyógy — valamint az ígért toraklob részletes leírását is szívesen vee

T. előfizetőinkhez! Ismét több felől kaptunk panaszol számok elmaradása felől. Biztosítjuk t. előfizetőinket, hogy a fele nincs hiba, hanem a leadásnál — úgy látszik — hogy a leadási ditionál történik a hiba; mindaddig, míg felesleges példányokkal t kezünk, helyre pótoljuk a veszteséget, csak kérjük azt velünk tud